

# Tusken de Marren

INFORMATIEBIJLAGE VAN GEMEENTE DE FRYSCHE MARREN | MEI 2018

## INHOUD

- Kort nieuws en gemeentelijke activiteitenkalender
- Samen actief voor een leefbare omgeving
- Trouwen in De Fryske Marren
- De nieuwe fontein van Sloten
- Bloemrijke bermen in het buitengebied!



DE FRYSCHE MARREN

## Gemeentelijke activiteiten kalender

### Maandag 14 april

Commissie bestuur, 19.30 uur

### Dinsdag 15 mei

Raadsbrede commissie, 19.30 uur

### Woensdag 16 mei

Commissie ruimte, 19.30 uur

### Vrijdag 25 mei

Pubquiz, 19:30 uur, 't Haske, Joure

### Woensdag 30 mei

Gemeenteraad, 19.30 uur

### Woensdag 11 juni

Commissie bestuur, 19.30 uur

### Dinsdag 12 juni

Commissie samenleving, 19.30 uur

Bovenstaande data zijn onder voorbehoud.

Kijk voor actuele informatie op:

[www.defryskemarren.nl](http://www.defryskemarren.nl).

De bijeenkomsten vinden plaats in het gemeentehuis in Joure, tenzij anders vermeld.

## LF2018 ACTIVITEITEN



### Vrijdag 18 mei

Opening 11Fountains, G.G. van der Walplein, Sloten

### Dinsdag 15 mei tot 15 zaterdag september

Colorfield Performance, Sloten

### Zaterdag 26 mei

Jochanan van Patmos, RK Kerk in Balk

### Vrijdag 1 juni tot zondag 30 september

Under de Toer, Lemmer

### Juni

Camino de St. Odulphus, Sloten

### Zaterdag 2 juni

Historisch Kijkfeest Sloten

### Vrijdag 1 en zaterdag 2 juni

Iepenloftspul Oudega

Meer informatie over LF2018 binnen De Fryske Marren vindt u op de website

[www.defryskemarren.nl/LF2018](http://www.defryskemarren.nl/LF2018).



## PUBQUIZ

### Hoeveel huizen staan er in Sint Nicolaasga? Wat is het duurste huis ter wereld?

Het kunnen zomaar vragen zijn tijdens de pubquiz op vrijdagavond 25 mei in Joure. Weet jouw vriendengroep het meest over wonen? Dan maak je kans op leuke prijzen!

Kijk voor meer informatie op

[www.defryskemarren.nl/pubquiz](http://www.defryskemarren.nl/pubquiz).

De drankjes en hapjes zijn voor onze rekening.

## Fietsen of treinen langs de N359 in Lemmer!

Op 2 juni is de landelijke Dag van de Bouw en het project: 'de reconstructie van de N359 in Lemmer', doet daar aan mee.

Op verschillende locaties langs en bij die N359 kun je van alles te weten komen, bijvoorbeeld hoe je een weg aanlegt/reconstrueert, van wie zo'n weg nou eigenlijk is en hoe inmeten werkt, op een nieuwe hightech-maniër. En het mooie is: je kunt die verschillende locaties bezoeken op je eigen fiets! Of je stapt in een van de elektrische treintjes, leuk om te doen met de kinderen.

Kijk voor meer informatie over het project en de dag van de bouw op [www.fryslan.frl/n359lemmer](http://www.fryslan.frl/n359lemmer).



## INFORMATIEBIJENKOMST GEMEENTELIJKE VRIJWILLIGERSVERZEKERING

Wilt u weten dat wat de gemeentelijke vrijwilligersverzekering voor u kan betekenen? Kom dan naar de informatiebijeenkomst op donderdag 7 juni van 19.30 tot 21.30 uur in Party- en zalencentrum 't Haske te Joure. Graag nodigen wij alle vrijwilligersorganisaties in De Fryske Marren uit.

Daar waar vrijwilligers in organisatieverband actief zijn, zijn ze in principe via deze gemeentelijke verzekering verzekerd voor schade.

Maar hoe zit het nu precies:

- In welke gevallen komt u voor vergoeding in aanmerking?
- Zijn de eigen WA-verzekeringen van de verenigingen nog nodig?
- Wat moet u er voor doen om in aanmerking te komen?

Een deskundige van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten zal u er alles over vertellen.

Aanmelden kan door een mail te sturen naar [vrijwilligersverzekering@defryskemarren.nl](mailto:vrijwilligersverzekering@defryskemarren.nl). Er zijn maar een beperkt aantal plaatsen. U kunt daarom maximaal twee bestuursleden per organisatie opgeven. Vermeld daarbij de namen van de beide bestuursleden en de organisatie, die u vertegenwoordigt.

## GROND BURG. KRIJGERPLEIN VERKOCHT



Op de plek waar het gemeentekantoor van Lemsterland stond, komen zes appartementen en zes winkelpanden. Start van de bouwwerkzaamheden is gepland in het voorjaar van 2019.

Er wordt verwacht te kunnen starten met de verkoop in het najaar van 2018. Belangstellenden voor de appartementen en commerciële ruimten kunnen zich melden bij Arcus Zuid Projectontwikkeling B.V.; [info@arcuszuid.nl](mailto:info@arcuszuid.nl) of 046 411 3290.

Tusken de Marren | Informatiebijlage van gemeente De Fryske Marren | mei 2018  
verschijnt maandelijks huis-aan-huis als bijlage van GrootdeFryskeMarren.

Redactie communicatie gemeente De Fryske Marren, postbus 101, 8500 AC Joure, telefoon 14 05 14  
E-mail [redactie@defryskemarren.nl](mailto:redactie@defryskemarren.nl). Tekst Letterhuis, Esther van Opzeeland | gemeente De Fryske Marren.

## GEMEENTEGEZICHT

# De dorpencoördinatoren Samen actief voor een leefbare omgeving

Er gebeurt veel in de dorpen, stad en wijken van De Fryske Marren. Plaatselijke Belangen, wijkverenigingen, dorpshuizen, maar ook andere vrijwilligersorganisaties maken zich sterk voor de leefbaarheid in hun omgeving. De gemeente wil betrokken zijn bij deze partijen en werkt graag met ze samen door dorpencoördinatoren in te zetten. Zij vormen een onmisbare schakel tussen dorp en gemeente.



Van links naar rechts Ypie Kroes, Hendrik Hoekstra, Karien Aardema en Klaas Knobbe.

FOTO NANTKO, NANTKO SCHANSSEMA

Een vitale, sociale en veilige leefomgeving maak je met elkaar, vinden de dorpencoördinatoren Klaas Knobbe, Karien Aardema, Hendrik Hoekstra en Ypie Kroes. Het viertal heeft elk een eigen werkgebied binnen De Fryske Marren en is actief betrokken bij de dorpsinitiatieven in hun rayon.

### Aandacht voor elkaar

In onze samenleving wordt het omzien naar elkaar steeds belangrijker. Klaas: "In de gemeente merken we dat ook. Er zijn allerlei inwoners- en dorpsinitiatieven die het wonen in onze gemeente aangenaam en plezierig maken. Dat kan van alles zijn: van buurtgenoten die samen een speeltuin opknappen tot vrijwilligers die iets organiseren voor hun (kwetsbare) medebewoners. Dagelijks hebben we te maken met Plaatselijk Belangen, verenigingen en partijen, zoals de kerk, sport- en muziekverenigingen of bijvoorbeeld de ouderraad van een school die iets wil aanpakken of organiseren. Voor al deze partijen met een vraag aan de gemeente zijn wij het eerste aanspreekpunt. We duiken de gemeentelijke organisatie in, zoeken uit bij wie ze terecht kunnen, overleggen met collega-ambtenaren en brengen de zaak onder de aandacht."

### Hulp bij procedures

De dorpencoördinatoren werken veel samen met lokale vrijwilligers. Hendrik: "Het opzetten van een project is best wel complex. Er komt nogal wat bij kijken: het aanvragen van vergunningen en/of subsidies, een projectplan en begroting maken, betrokken partijen inlichten, etc. Als dorpencoördinator bieden we daarin ondersteuning, want voor veel vrijwilligers is dit geen dagelijkse kost. We denken mee in de organisatie en helpen bijvoorbeeld bij de aanvraag van subsidies uit het kernbudget van de gemeente of Iepen Mienskipsfûns van de provincie. Voor al die zaken hoeven Plaatselijke Belangen of andere verenigingen niet per se op het gemeentehuis te komen. We komen desgewenst ook bij hen langs."

### Wederzijds betrokken

De coördinatoren zijn er niet alleen voor hulp bij de organisatie van dorpsinitiatieven. Ze zoeken op hun beurt ook het contact op. Bijvoorbeeld bij projecten die op de agenda van de gemeente staan. Klaas: "Als er een brug gerepareerd moet worden of een weg geasfalteerd, dan zorgt dat voor hinder in het dorp. Dergelijke zaken geven we tijdig door aan Plaatselijk Belang, zodat zij omwonenden en

### Heeft uw vereniging of organisatie een vraag voor de dorpencoördinator?

Neem dan contact op met Klaas, Karien, Hendrik of Ypie via het algemene telefoonnummer van de gemeente: 14 05 14 (zonder kengetal).

De dorpencoördinatoren zijn ook per mail bereikbaar: [dorpencoördinatoren@defryskemarren.nl](mailto:dorpencoördinatoren@defryskemarren.nl).

andere belanghebbenden kunnen inlichten." Karien vult aan: "We vinden het belangrijk dat Plaatselijke Belangen goed op de hoogte zijn van wat er speelt binnen de gemeente. Ze hebben ons misschien nodig, maar omgekeerd hebben wij hen ook nodig. Hun betrokkenheid bij gemeentelijke ontwikkelingen en projecten is minstens zo belangrijk. Zij behartigen immers de belangen van onze inwoners."

### Kennis en ervaring uitwisselen

Goede contacten zijn essentieel in het werkveld van de dorpencoördinatoren. Ypie: "Ieder dorp heeft zijn eigen vraagstukken en uitdagingen. We merken dat er behoefte is aan het uitwisselen van kennis en ervaring op dat gebied. Als gemeente spelen we daar op in: we organiseren geregeld bijeenkomsten en voorlichtingsavonden

voor de besturen van Plaatselijke Belangen, maar ook voor andere verenigingen die interesse hebben. Als een dorp of wijk met een vraagstuk bezig gaat, kan het handig zijn om gebruik te maken van de ervaring uit een ander dorp, waar hetzelfde onderwerp al eerder speelde. Dorpen inspireren en helpen elkaar, dat is leuk om te zien."

De dorpencoördinatoren hebben al veel bijzondere initiatieven voorbij zien komen, die door verenigingen en inwoners zelf zijn opgepakt. Karien: "De bedrijvigheid en ontmoetingen die uit een dorpsinitiatief ontstaan, hebben een positieve invloed op het dorpsleven. Een fijne, sociale en leefbare omgeving maak je uiteindelijk samen. De inzet van de vrijwilligers uit onze gemeente is daarbij van groot belang. Die moeten we koesteren."



# Trouwen in De Fryske Marren

Voor sommige mensen is het de mooiste dag van je leven. Anderen doen het vooral omdat ze 'het goed geregeld willen hebben'. Wat de reden ook is: trouwen in De Fryske Marren is en blijft populair! Maar hoe zit het allemaal met trouwen? Wat is het verschil met een geregistreerd partnerschap? Hoe regel je zo iets? We leggen het graag uit!

## De Fryske Marren populair

Onze gemeente is populair als plek om te trouwen. Bij onze eigen inwoners, maar zeker ook bij mensen van buiten. Ook niet zo gek: we hebben een paar prachtige officiële trouwlocaties in Joure (de oude trouwzaal van Herema State), Balk (het sfeervolle raadhuis), Lemmer (het oude gemeentehuis) en Sloten (het voormalige stadhuis, nu Museum Stedhûs Sleat). Daarnaast mag je in onze mooie gemeente bijna overal trouwen. En dat biedt in een kleurrijke gemeente als deze natuurlijk prachtige mogelijkheden! We kijken als gemeente bij elke aanvraag voor een bijzondere locatie wel even of het een geschikte plek is.

## Bijzondere locaties

Monumentale gebouwen, boerderijen, Woudagemaal, Beachclub, herenhuisen, molens, boerderijen... je kunt het zo gek niet bedenken of het komt voorbij. Met Tsjerke in Terherne hebben we zelfs de trouwlocatie binnen onze grenzen die in 2018 verkozen is tot nummer één trouwlocatie van Fryslân!

## Verskil trouwen en partnerschap

Wat is eigenlijk het verschil tussen trouwen en geregistreerd partnerschap? Wettelijk is het verschil

bijna te verwaarlozen. Een belangrijk verschil: het huwelijk wordt in alle landen erkend, een geregistreerd partnerschap niet. Een klein verschilletje bij de ceremonie: bij een huwelijk is een 'ja-woord' verplicht, bij een partnerschapsregistratie mag het, maar het hoeft niet.



## Ik wil trouwen. En nu?

Het begint met het melden bij de gemeente van een voorgenomen huwelijk. Vroeger noemden we dat 'in ondertrouw gaan'. Dit kan met een gesprekje op het gemeentehuis, maar de meeste mensen doen dit door het aanvragen van een meldingsformulier. Langskomen is dan niet meer nodig. Het meldingsformulier moet wel minimaal twee weken (en maximaal een jaar) voor de trouwdatum bij ons binnen zijn. Binnenkort is digitale aanvraag mogelijk.

## Verschillende soorten huwelijken

Sommige mensen vinden het prima om alleen even tien minuten langs te komen op het gemeentehuis, het huwelijk te voltrekken, en dan weer verder te gaan. Dit kan op maandagochtend en het is gratis. Is je trouwerij echt een feest, dan trouw je met alles-er-op-en-er-aan. Dat kan de hele week, zelfs op zaterdag of zondag. Eén van onze trouwambtenaren komt dan graag van te voren kennismaken en de trouwplechtigheid doorspreken.

Op de website van de gemeente vind je alles over verschillende vormen van huwelijksceremonies en de kosten daarvan. Kijk daarvoor op: [www.defryskemarren.nl/trouwen](http://www.defryskemarren.nl/trouwen).

## Trouwambtenaren

De gemeente heeft dertien ervaren, enthousiaste en gedreven trouwambtenaren in dienst. Op de website van de gemeente vind je een overzicht van deze dames en heren. Ze zijn speciaal benoemd om huwelijken te voltrekken en partnerschapsregistraties te doen. Op één na hebben ze verder geen andere baan bij De Fryske Marren. Ze worden ook wel BABS genoemd: buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand. En inderdaad, er zijn ook ABS-en: ambtenaren van de burgerlijke stand. Zij werken op de afdeling burgerzaken van de gemeente en verzorgen het hele administratieve proces rond een huwelijk of een partnerschap maar ook de aangifte van geboorten en overlijdens.

## DE CIJFERS

	2017	2016	2015	2014	2013	2012
HUWELIJKEN:	163	223	210	203	143	187
PARTNERSCHAPPEN:	67	50	47	39	28	38
<b>TOTAAL:</b>	<b>230</b>	<b>273</b>	<b>257</b>	<b>242</b>	<b>171</b>	<b>225</b>
<b>ANDERE LOCATIES:</b>	<b>77 (33,48%)</b>	<b>101 (37,0%)</b>	<b>74 (28,79%)</b>	<b>83 (34,30%)</b>	<b>17 (9,94%)</b>	<b>15 (12,82%)</b>

De populairste periode om in het huwelijksbootje te treden is het derde kwartaal (juli, augustus en september): in 2017 waren er 102 huwelijken en geregistreerde partnerschappen in deze periode (dat is 44%).





# DE NIEUWE FONTEIN VAN SLOTEN

**Een meisje houdt een kievit in haar handen, terwijl ze op de schouders staat van een iets oudere jongen. De jongen balanceert op een stapel emmers, jerrycans en teilen. Het is het ontwerp van de nieuwe fontein, die in Sloten te bewonderen is. Dit betekenisvolle kunstwerk maakt deel uit van het project 11Fountains van Leeuwarden-Fryslân 2018.**

Of er ooit nog een Elfstedentocht komt, is met de huidige klimaatverandering zeer de vraag. Maar er zijn inmiddels een hoop 'spin-offs' die handig inspelen op het wereldwijd bekende fenomeen. Denk aan de Elfstedenvaarroute, de Fietselfstedentocht en de 11-Stedenwandeltocht. In het kader van het evenement Leeuwarden-Fryslân 2018 (LF2018) bestaat hier binnenkort een mooie aanvulling op: de 11Fountains. In elk van de elf steden van Fryslân staat vanaf 18 mei een nieuwe, unieke fontein, met een eigen verhaal dat past bij de stad waar het kunstwerk te vinden is. De fontein zijn ontworpen door prominente kunstenaars uit elf verschillende landen. Bij elke fontein is gezocht naar een match tussen het werk van de kunstenaar en het

karakter en de geschiedenis van de betreffende stad. Het doel van het project 11Fountains, hoofdonderdeel van LF2018, is dat de elf fontein nieuw Fries cultureel erfgoed gaan vormen en zowel dit jaar als in de toekomst populaire bezienswaardigheden zijn voor nationale en internationale bezoekers van de provincie.

- REMCO EEMSING -

**“Voor het plein is het een verrijking”**

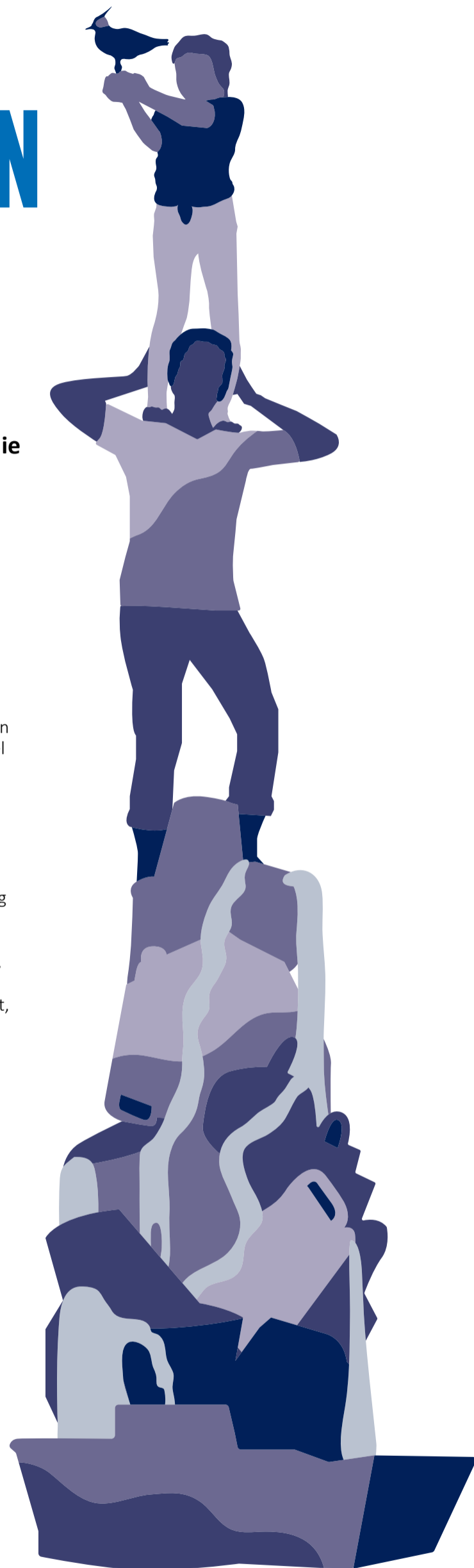
## 'Kievit'

De fontein van Sloten, met de naam 'Kievit', komt te staan op het Van der Walplein bij de entree van de stad. Het is een ontwerp van het Argentijns-Britse kunstenaarspaar Jorge en Lucy Orta. Het meisje in het kunstwerk koestert de vogel niet voor niets; de kievit hoort bij Fryslân, maar is momenteel een bedreigde diersoort. In zijn bek draagt de kievit een gouden sleutel: het symbool van de stad Sloten en haar hechte gemeenschap. De slordig gestapelde emmers, jerrycans en teilen onder de voeten van de jongen verwijzen naar water, de bron van al het leven. Iets wat je in Fryslân veel tegenkomt, maar wat op sommige andere plekken in de wereld helemaal niet vanzelfsprekend is.



FOTO: SPONTAAN VASTGELEGD, RIANNA HILARIUS

Remco Eemsing van gemeente De Fryske Marren.



Fontein 'Kievit' zoals die in Sloten is te bewonderen als onderdeel van 11Fountains.



FOTO: SPONTAAN VASTGELEGD, RIANNA HILARIUS

Theo Vis, voorzitter van de fonteincommissie LF2018.

“Het is een indrukwekkend ontwerp”, zegt Remco Eemsing van gemeente De Fryske Marren. Hij is coördinator van initiatieven die plaatsvinden in het kader van LF2018. “Het kunstwerk is een verrijking van het plein. Ik ben ervan overtuigd dat het een impuls geeft aan het toerisme in Sloten én de rest van De Fryske Marren. Wie weet praten we straks, in combinatie met de andere tien fontein, over een 'Elfstedenkustroute'.”

#### Voorkeurslocatie

Vanuit zijn functie bij de gemeente schoof Eemsing regelmatig aan bij vergaderingen van de fonteincommissie van De Fryske Marren. Al sinds midden 2015 is die commissie bezig geweest om de komst van de fontein 'Kievit' in goede banen te leiden. Een belangrijk eerste aandachtspunt was het ontwerp. Nadat de kunstenaars Jorge en Lucy Orta waren uitgekozen door de Stichting 11Fountains, nodigde de commissie hen uit voor een bezoek aan Sloten. “Zo konden we ervaren of er een klik was”, vertelt Theo Vis, voorzitter van de fonteincommissie. “Gelukkig bleek dat zo te zijn. We hebben Jorge en Lucy rondgeleid door de stad en verteld over de historie van

- THEO VIS -

### “We lieten de kunstenaars inspiratie opdoen”

deze plek, zodat ze inspiratie op konden doen voor het kunstwerk.” Een andere taak van de commissie was het vinden van de juiste locatie voor de fontein. In eerste instantie was er veel discussie over dit onderwerp. Een enquête, gehouden onder de inwoners van Sloten, moest uitkomst bieden. Er waren drie opties: op het grasveld bij Brasserie De Mallemok, in de weide aan het Bolwerk Noordzijde of op het Van der Walplein. De uitslag van de enquête nam alle twijfel weg; meer dan driekwart van de mensen koos voor het plein.

#### Duurzame pomp

Nadat het ontwerp en de locatie van de fontein waren vastgesteld, was het tijd om te kijken naar de techniek. Een jaar geleden ging gemeente De Fryske Marren op zoek naar een installateur om de pomp voor de fontein te leveren. Ze besloot voor een lokale partij te kiezen: Mous Waterbeheer uit Balk. “Daar waren we blij mee, want het

is een mooi en prestigieus project”, aldus Steffen Jorritsma, sales manager bij Mous Waterbeheer. “We hebben opdrachten die veel groter zijn, maar binnen ons bedrijf is dit zeker weten de meest besproken klus.”

Om het de gemeente - wat onderhoud betreft - makkelijk te maken, gebruikt Mous Waterbeheer voor de pompinstallatie componenten waar gemeentemonteurs ervaring mee hebben. Bovendien krijgt de installatie een telemetriesysteem. Dit zorgt ervoor dat de monteurs op afstand kunnen zien of er een storing is, bijvoorbeeld als gevolg van een verstopping. Verder is er bij de pomp ook gedacht aan duurzaamheid. De fontein gaat zuinig om met

water; het wordt een aantal keer gerecycled, voordat het ververs wordt.

#### Feestelijke opening

Op vrijdag 18 mei is het dan zover. Op deze dag staat de officiële opening van de fontein op het programma. Dit gebeurt in alle elf steden gelijktijdig, tussen 16.00 en 17.10 uur. Via beeldschermen is te zien wat er op de andere tien locaties gebeurt. In Sloten zal het kunstenaarsechtbaar Orta de openingshandeling verrichten, door het water van de fontein aan te zetten. Voorafgaand aan de opening, vanaf 14.00 uur, zijn er allerlei feestelijkheden.

Eemsing: “We maken er een vrolijke middag van, met eten en drinken, muziek, marktkraampjes en leuke activiteiten voor kinderen. Dit is immers een bijzonder moment, dat het verdient om gevierd te worden.” Omwille van de veiligheid is de omgeving die vrijdagmiddag afgesloten voor autoverkeer. Het publiek heeft zo volop de ruimte om bij de opening aanwezig te zijn en mee te doen aan de activiteiten. Rients Smit, inwoner van Sloten, weet al zeker dat hij van de partij is op 18 mei. Hij is enthousiast over de komst van de fontein. “Ik vind het 11Fountains project een bijzonder initiatief. Er staat hier binnenkort écht iets speciaals, wat Sloten zowel in Fryslân als daarbuiten op de kaart zet. Ik kijk ernaar uit om het kunstwerk straks 'in levende lijve' te zien.”



Steffen Jorritsma van Mous Waterbeheer uit Balk voor de bouwput.

FOTO: SPONTAAN VASTGELEGD, RIANNA HILARIUS

- STEFFEN JORRITSMA -

### “De fontein is zeker weten de meest besproken klus bij ons”



## DE FRYSKE MARREN DOET OOK MEE!



[defryskemarren.nl/LF2018](http://defryskemarren.nl/LF2018)

### Printkeunst

Printing, an artistic way of intercultural communication  
Joure - Museum Joure  
Tot 8 september 2018

### The Colorfield Performance

Open art in Sloten  
Sloten - 15 mei tot 30 september 2018

### Opening 11Fountains

Fontein Sloten  
Sloten - 18 mei 2018

### Friese Folk Tour

Joure en Balk - 29 mei tot 4 juni 2018

### Wat zag de Lemster Toer?

Under de Toer  
Lemmer - Hervormde kerk  
2 - 3 juni, 7 juli - 30 september 2018

### Camino de St. Odolphus

Sloten - juni 2018

### Historisch Kijkfeest Sloten

Sloten - 2 juni 2018

### Opera Queen Arthur

Joure - park Herema State, 17 juni 2018

### Een brug slaan

Balk - 23 juni 2018

### Iepenloftspul 'Flean op en nim my mei'

Stichting Iepenloftspul Bantegea  
Eiland Marchjepôle in de Tsjûkemar  
28 juni tot 16 juli 2018

### Project blauwe diesel

Oudehaske - 1 tot 15 juli 2018

### Expositie Gjalt Blaauw

Stichting Keunst en Keur  
Joure - park Herema State  
3 augustus tot 17 september 2018

### Jochanan van Patmos

Balk - RK kerk, 26 mei 2018  
Joure - De Oerdracht, 13 oktober 2018

### Kulturroute Tsjûkemar

7 en 8 juli 2018

### LÛD

Kunstkring Gaasterland  
Rijs - Rijsterbos  
15 augustus tot 15 oktober 2018

### 11 stedenzwemtocht

Friese elf steden  
18 tot 21 augustus 2018

### Musical Tommy

Joure - park Herema State  
13 tot 16 september 2018

### Exposities en Atelier- en Tuindagen

Stichting Keunst en Keur  
Joure en Sint Nicolaasga  
15 en 16 september 2018

### In moaie jûn yn oktober

De Lemster Wiven en It Lemster Shantykoor  
Lemmer - De Hege Fennen  
27 en 28 oktober 2018

### Filmproject Ouwsterhaule

Joure - 2 en 3 november 2018

### Jouster Fanfare

Project in het kader van Under de Toer  
Joure - 24 november 2018

### Kunstroute Maeykehiem

Tussen Maeykehiem en Sint Nicolaasga  
Opening 29 juni, 15.00 uur  
Gedurende maand juli 2018

### Leen een Fries

Bibliotheek Mar en Fean (Balk, Joure, Lemmer)  
Regio Friesland  
Heel 2018, maar ook na LF2018

# Bloemrijke bermen in het buitengebied

Wandelend of fietsend door het buitengebied van De Fryske Marren zie je in de juiste tijd van het jaar bermen met een grote variatie aan bloeiende planten. Dit mooie, karakteristieke plaatje is te danken aan nauwkeurig uitgevoerd onderhoud. Deels door de gemeente, deels door boeren die daar hun voordeel mee doen.

FOTO: NANTKO, NANTKO SCHANSSEMA



Ludze de Jong uit Rotstergaast

Niet ál het bermbeheer in De Fryske Marren valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. De bermen langs de rijkswegen worden onderhouden door Rijkswaterstaat en die langs de provinciale wegen door de provincie Fryslân.

De gemeente heeft de zorg voor dat wat overblijft: openbare wegen in het buitengebied, plattelandswegen, fietspaden en wandelpaden. Daarbij onderhoudt gemeente De Fryske Marren ook bermen langs enkele fietspaden in de omgeving van het Tjeukemeer, die eigendom zijn van Wetterskip Fryslân.

Hetzelfde geldt voor bermen langs een aantal fietspaden in Gaasterland, die in het bezit zijn van Staatsbosbeheer. Alles

bij elkaar vormen ze zo'n 967 kilometer aan berm.

## Biodiversiteit dankzij verschraling

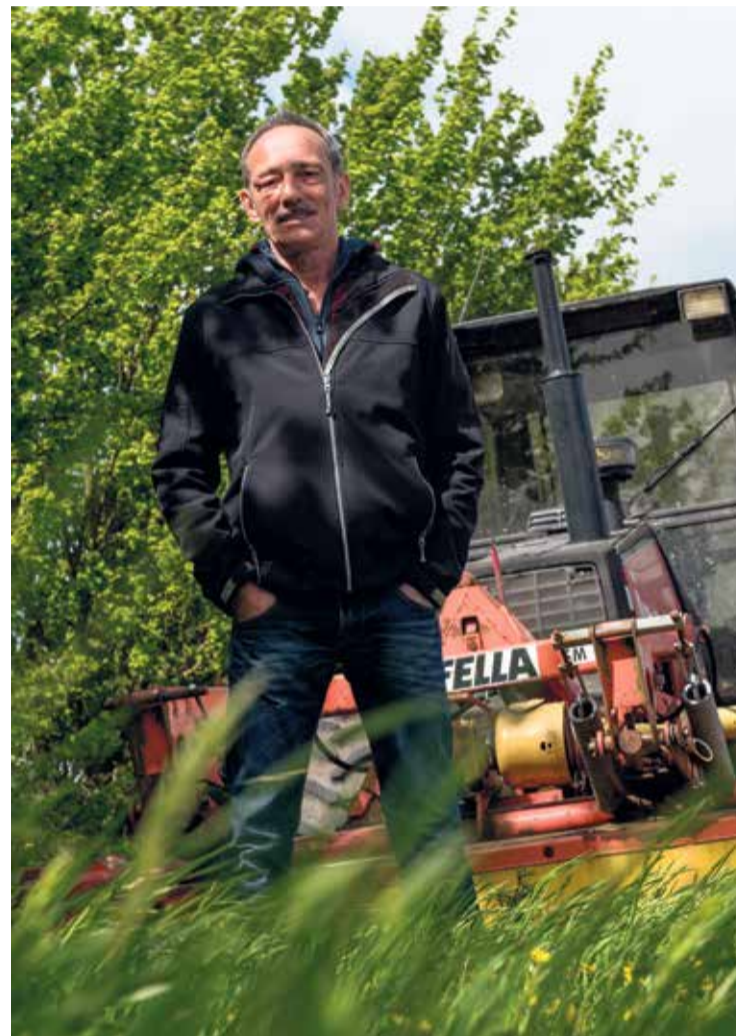
Bij al deze bermen zorgt de gemeente voor zoveel mogelijk verschraling. Verschraling houdt in dat de bodem niet verrijkt wordt door achtergebleven maaisel. Zulke verrijking zou namelijk leiden tot ongewenste planten, zoals grote brandnetel, kleeftkruid en akkerdistel, die kwetsbare bloeiende planten verdringen. Door het maaisel weg te halen en verschraling op te laten treden, ontstaat er meer variatie aan flora en fauna. Dit heeft diverse voordelen.

Bijen en insecten die een gunstige invloed hebben op de nabijgelegen landbouwpercelen vinden in de bermen een prettige

leefomgeving. Bloemrijke bermen vergroten de recreatieve waarde van het landschap van De Fryske Marren. En de biodiversiteit draagt ook bij aan het bestrijden van plagen, zoals die van de eikenprocessierups. Bovendien zorgt het verwijderen van het maaisel voor meer verkeersveiligheid en een betere waterafvoer van het wegdek. Voor de verschraling past de gemeente twee maaimethoden toe: maaien en hooien bij brede bermen en klepelen met een afvoerband bij smalle bermen. In het kader van de verkeersveiligheid, wordt de eerste meterstrook - indien nodig - extra gemaaid.

## Bermbeheer door boeren

Voor het beheer van de bermen werkt gemeente De Fryske Marren samen met een aantal boeren in de regio. Met hen sluit de gemeente contracten waarin afspraken staan over het maaien, afgestemd op de planten van de specifieke bermen. Eén van die boeren is Ludze de Jong uit Rotstergaast. Sinds vier jaar verzorgt hij het onderhoud van de



Ids Smink uit Oudemirdum

FOTO: NANTKO, NANTKO SCHANSSEMA

- IDS SMINK -

**“Het hooi houdt de maag rustig”**

bermen langs de Schoterweg. Vaak begint hij daar in juni al mee. “Sommige delen van de berm bevatten ridderszuring”, legt hij uit. “Dat is een lastig onkruid, dat je niet te lang tussen de overige planten moet laten zitten.” Daarna volgen er nog maaironden in augustus en in het najaar. De Jong: “Het gras gaat kort gemaaid de winter in.”

Het onderhoud van de bermen tussen Mirns en Oudemirdum en tussen Oudemirdum en Nijemirdum is al zo'n zeven jaar de verantwoordelijkheid van

Gaasterlander Ids Smink. Net als De Jong beschouwt hij het maaisel als belangrijke voeding voor zijn dieren. “In het hooi zitten veel verschillende grassoorten en kruiden. Die zijn goed voor de darmwerking en houden de maag rustig.” Smink voert de eerste maaironde het liefst voor de zomermaanden uit. “Is het gras van de bermen lang, dan gooien fietsers hun afval erin. Is het gras kort, dan doen ze dat niet. De mens is een vreemd wezen.”

- LUDZE DE JONG -

**“Het gras gaat kort de winter in”**